

Jus Canonicum Practice Explicatum, Seu Decisiones Casuum

Ad Singulos Decretalium Gregorii Papæ IX. Titulos, & ad consuetum
Referendi modum accommodatæ. Opus Novum

Complectens alteram Decretalium medietatem, videlicet nonaginta duos
Titulos, à Titulo XX. libri III. de Feudis usque ad finem

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1734

Quæstio I. An conditio amplectendæ Religionis Catholicæ subsistat, ita ut
legatum amittat Samuel Legatarius, si non fiat Catholicus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62204](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-62204)

hausit. Hunc ut ad veram & Orthodoxam Ecclesiam fortiter pelliceret & efficaciter, legavit ipsi tria prædia pingua: facile 2500. florinorum valorem attingentia, at sub conditione, si Religionem Catholicam intra annum ab obitu suo amplectetur. Dein ancilla Dorothea, per moltos annos fideliter sibi famulanti, preferim in infirmitatibus suis magna patiètia opitulanti atq; ideo plenum dilecta, in remunerationem legavit 600. florenos, eidem ex- trimonium contraxerit, vel Monasterium ingressa fuerit. Jam duo in quæstionem veniunt. 1. An conditio amplectendæ Religionis Catholicæ subsistat, ita ut, si Samuel eam non amplectatur, amittat legatum? 2. an Dorothea suum consequi possit legatum, et si non quam Matrimonium vel Religionem ineat?

QUÆSTIO I.

An conditio amplectendæ Religionis Catholicæ subsistat, ita ut Legatum amittat Samuel legatarius, si dictam conditio-
nem non impletat amplectendo

Fidem Catholicam?

Rationes dubitandi.

Conditionem hanc non subsistere, sed pro non adiecta, & pro non implenda à Legatario, ita ut nihilominus consequatur Lega-

tum, habendam esse plerique Scriptores Acatholici contendunt cum Petr. Syring. Martin. Rumelin. Nicolao Myler, Carpzov. Illustr. decis.

Saxon, dec. 89. Bruneman, ad l. 15.
ff. de Condit. Instit. Phil. Knipschild
de Fideicommiss. famili. illustr. c. 6. n.
407. & seqq. multis. Se fundant in
Legibus, quae conditionem turpem
(& impossibilem, qualis etiam tur-
pis esse censetur) in ultimis volun-
tatibus habent pro non adiecta, ita
ut hæreditas, fideicommissum, le-
gatum censeatur purè reliquum, ac
debeatur, eti conditio non imple-
atur. Textus aperti in §. 10. Inst. de
hæred. inst. § fin. Inst. de Legat. l. 112.
§. 3. ff. de Legat. I. l. 9. 14. 15. 20. ff.
de conit. Inst. l. 3. 6. 20. ff. de condit.
& demonstr. Sed conditio mutandæ
Religionis, si nempe Samuel Legatarius
Catholicam Religionem amplectatur, Le-
gato adiecta censetur esse turpis &
inhonesta: ergo.

Min. probant 1. quia turpe &
peccaminosum, & contra conscientiam
est Religionem, quam quis
semel agnitam pro vera publicè pro-
fessus diu jam est, spe lucri tempo-
ralis & legati desultoria levitate rur-
sus abnegare, ac aliam diversam re-
cipere, pro falsa habitam. 2. licet
diversa Religio, Pontifica & Lu-
therana, in Imperio Romano per-
missa sit Legibus publicis, & sic tur-
pe non sit esse Catholicum, vel Lu-
theranum, turpe tamen est, Re-
ligionem mutare spe lucri, pecunia,
& commodi mundani, scilicet
propter pinquelegatum. 3. hujus-
modi conditio mutandæ Religionis
apposita Legato involvit Simo-

niam, eò quod Religione, qua nihil
sanctius, ære & pretio temporalis z-
stimabilem faciat, & legatij alienum
, & professionem alterius Reli-
gionis auro & temporalibus bonis
extorquere studeat: ergo est con-
ditio turpis. 4. Religio non est in
bonis & commercio hominum, ut
pote res sacra, & sic publici ac Di-
vini Juris. l. 1. & l. 1. C. de sum-
Trinit. sed nullus privatus, vel Te-
stator, circa res sacras & publici Ju-
ris, cuilibet liberum usum conce-
dantis, uti Leges Imperij indugent
cuilibet libertatem profitendi Reli-
gionem, quam voluerit, & in con-
scientia approbaverit extolerant,
aliquid disponere, & per adiectas
conditiones libertatem auferre vel
minuere potest. per §. 1. Inst. de Le-
gat. l. 30. ff. de Legat. I. Si tamen
hoc attinet, conditio est turpis &
contra Leges. 5. In Jure reproba-
tur tanquam turpis conditio, & pro
non adiecta habetur, si Testator sub
conditione exigit juramentum ab ha-
rede vel legatario. 4. 8. pr. de condit. inst.
ne nimirum spe lucri perjurium com-
mittatur, & contemnatur Religio:
ergo etiam habenda erit pro condi-
tione turpi, qua exigitur mutatio
Religionis semel agnita ut vera,
partim quia turpius est totam Reli-
gionem deserere, quam unicauca
perjurij virtutem Religionis ledere,
partim quia Religionis Catholicæ
professio fit cumjuramento. 6. Tur-
pis est conditio, que inducit ad la-
dem

deadam propriam existimationem, famam, & verecundiam, l. 15. f. eod. sed mutatio Religionis intuitu legati profani valde laedit existimationem, famam, & verecundiam mutantis, quia talis vel deserit Religionem, quam habet pro vera, vel ostendit, quod hucusque Religioni falsa per hypocrysim adhaerit, adeoque propriam turpitudinem fatetur vel perfidiam. 7. In Jure rejeicunt ab institutione & legato haec conditio, si Seis arbitrau Titij noster, l. 72. §. 4. ff. de condit. & demonstr. ergo & haec est reiencia, si Religionem mutaverit, & Catholicam amplexus fuerit Samuel; quia à Matrimonio carnali bonū est

argumentum ad spirituale, ut notat Nicol. Everhard, in Loco à Matr. carn. 76. 8. denique; si haec conditio non est turpis, si legatus Religionem Catholicam amplexus fuerit, tunc nec ista erit turpis, si legatus Lutheranam amplexus fuerit: sed hanc pro turpi habente ipsi quoque Portificij: ergo & illam pro turpi habere debent; præsertim cum æquè turpe sit spe lucri à falsa ad veram transire Religionem, quam à vera ad falsam.

¶ 6 Sc.

Rationes decidendi.

Verum haec nullatenus tanti sunt momenti, ut cordatum ac indifferenter, rerumque peritum Jeristam quemcunque movere, in transversum agere, atque conditionem legatario positam à testatore, si Religionem Catholicam amplexu fuerit, habeat hoc legatum, pro turpi, invalida, non adjecta, ita ut legatum ipsi debeatur, licet Catholicus non fiat, habere debeat vel possit. Certe nullus vere Catholicus & rerumintelligens, sive Doctor sive Magistratus, ita sentire aut judicare poterit. Hanc igitur condit. (R. P. Pichler Decis. T. 2. 7.)

tionem (idem est de modo idem spestante, ultimæ voluntati adjecto) omnino subsistere, & impletandam esse, ut obtineatur Legatum,

Prob. 1. Quilibet testator ultimæ suæ voluntati conditiones & modos pro arbitratu suo adiçere potest, modè sint conditiones honestæ, & possibiles de facto & de Jure, ita ut ijs non impletis & observatis hæres vel legatarius nullum acquirat jus adhaereditatem vel legatum. Ita plerique omnes ex l. 55. f. de condit. & demonstr. l. 10. l. 135. §. 3. ff.

Aaa

de V. Ob. l. i. C. de SS. Eccl. l. 10. C. de pax, cùm quilibet rei suæ mode-
rator sit & arbiter. l. 21. C. Mand.
Sed conditio, si legatus fidem & Reli-
gionem Catholicam amplexus fuerit, est
honesta, & possibilis non solum de-
facto, ut clarum est, sed etiam de
Jure, cùm non sit contra Leges
& bonos mores, nec etiam liber-
tati Religionis præjudicans; hone-
stum enim utique est proposito vel
promissio præmiò aliquem allucere
ad rem honestam, sanctam, & ne-
cessariam ad salutem, uti est vera
Religio, nempe Catholicæ, quæ ob
antiquitatem non solum est in pos-
sessione veritatis, sed etiam præ-
sumptionem pro se habet fortissi-
mam, quandiu non evidenter
convincitur falsitatis, quod hucus-
que necdum factum est, nec fieri
unquam poterit; cùm Christi Ec-
clesia, quæ semel est & fuit vera, ne-
cessario semper debeat esse vera,
cùm sit indefectibilis, & supra pe-
tram adficeata, contra quam nec
portæ inferi prævalebunt. Neque
impossibilis hæc est conditio de Jure,
seu repugnans Legibus & bonis mo-
ribus; nam Catholicæ Religio non
solum nunquam fuit prohibita aut
improbata per Leges Imperij, nec
permissa tantum & tolerata, ut Con-
fessio Augustana, seu Lutheranismus,
& postea Calvinismus, sed
approbata non solum publicis om-
nium Christianorum Imperato-
rum Legibus, verùm etiam à Recen-
soribus per Recessus Imperij, uti à

Maximil. I. Carolo V. &c. post
Schisma Lutheranum exortum
confirmata in suo esse & antiquissi-
ma possessione. Nec repugnat libe-
rtati Religionis, quia legatio om-
nino liberum manet Religionem
Catholicam amplecti, aut ea repu-
diata dimittere legatum; sicut si
alicui fundus Testamento relinqui-
tur sub conditione aut modo, ne
des altius tollat, non cogitur, sed ip-
si liberum manet vel ædes non al-
tius adficare & sic legatum admitt-
ere, vel altius adficare dimisso
legato.

Prob. 2. Hæc conditio, sub
qua quis Titio legat centum, si Ma-
triam ducat uxorem, est honesta, non
turpis, non remittenda, non rejicienda,
sed omnino adimplenda, si Titius velit habere legatum, si
cèrto forte jam alteri promisisset Ma-
trimonium, quod per accidentem est.
l. Titio 71. §. 1. ff. de condit. & demonst.
quamvis enim Matrimonium cogi-
non possit, cùm sit liberum. l. 21.
l. 28. ff. de Rit. Nupt. nec amor con-
jugalis pretio conciliari debeat. l.
3. pr. ff. de donat. int. vir. & ux. hæc
tamen non faciunt conditionem in-
honestam & impossibilem in causa
Matrimonii. l. 71. §. 1. cit. & licet
tum est sub lucri non capiendi timo-
re aliquem ad Matrimonium allice-
re, ut ait Barthol. & alii ad l. cit.
ergo etiam hæc conditio, si Religio
nem Catholicam amplexus fuerit Samuel,
non propterea redditur inhonesta
aut impossibilis, quod Religio sit
liberum.

libera; & prelio comparari aut vendi nequeat, cum a Matrimonio carnali ad spirituale, seu ad Religionem, ubi Christus est sponsus & Ecclesia sponsa, frequens & bonum sit argumentum. c. quoniam S. petrus uult, non confess. c. fin. de translat. Episc. Nicol. Euerhard. loc. cit.

Ne quis autem ex his inferat, pari jure & modo valere conditio nem a Lutherano testatore adjec tiam suæ ultimæ voluntati, in qua relinquit alicui legatum sub conditione (vel modo) Si Confessionem Augustanam amplectatur; huac scire oportet, nequaquam æquali jure Sectam & Confessionem Lutheranam gaudere cum Catholica Religione, & latam esse disparitatem inter Catholicos & Confessionistas; imprimis enim Catholici ex antiquissima & immemoriali possessione jus acquisitum habent Fidei & Religionis lxxæ, pridem publicis Imperii Legibus approbatæ, priuato ac proprio iure suo utuntur. Contra Gonfessionistæ (postea & Calvinistæ) se noviter intruserunt, nullum jus, nisi præcisè detinendo & usurpando, obtinent, Sectam & dogmata profitentur in Imperio damnata & reprobata tum antiquis Imperatorum Legibus. l. 1. seqq. C. de Sun. Trinit. l. 2. 3. leqq. C. de hereticis, qui hæretici l. 2. cit. dicuntur esse illi homines, qui a judicio Catholica Religionis & tramite deviant, tum Maximiliano I. in Epistola ex Con-

ventu Augustano data ad Leonem X. anno 1518. & a Carolo V. in Co miti Wormatiæ anno 1521. Sp. 1529. Augusta 1530. Et hinc ob violentiam, & merum gravoris mali, ex dira necessitate hæc no vella Religion in Imperio præcisè tolerata inito sedere anno 1535. & permissa, sicut alia mala, quæ evitari nequeunt, nunquam vero approbata est. Dico, præcisè toleratam esse in Imperio Confessionem Augustanam & Sectam Lutheranam, non in hoc sensu, quasi liberum sit revocare & toleratam ablegare, cum absolutè & sine temporis limitatione per Pacem Religiosam, ut vocant, dicto anno 1535, civitate donata sit, sed in hoc sensu, quod nunquam fuerit positivè approbata, quæ prius disertè erat Legibus Imperii damnata & reprobata tanquam Secta falsa: ex quo consequens est, quod Confessionistæ nullum verum jus doctrina sua prædicandæ, multò minus Ecclesiarum Catholicis erectorum, consecuti sint, sed meram detentionem, jurato sedere firmatam, ac juris adhuc Catholicis competentis meram suspensionem, ut loquitur liber, qui inscribitur *Pacis Compositio*, c. 6. q. 31. n. 6. 7. Dein facilis Sectæ Lutheranae haud difficulter à quolibet dignoscitur, v. g. ex novitate sua, varietate & inconstantia pro diversitate locorum & temporum, ex per versitate summa ac turpitudine Au toris,

ctoris, Martini Lutheri, apostatae, perfidi, Deo & hominibus fidem datam violentis, Monialem sancte legem sub specie Matrimonii corrupti, & sic secundum Leges Civiles capitale supplicium proferiti, ex contradictionibus in doctrina, ex absurdis & ad scelera inducentibus dogmatis, jam olim ab antiqua Ecclesia damnatis in antiquis heretarchis &c. quæ omnia vel obiter consideranti incurruunt statim in oculos: econtra veritas Religionis Catholicæ, olim in nostram Germaniam introductæ, pariter facile sit manifesta ex omnibus veræ Ecclesiæ notis, & vel ex eo liquet, quod in nulla re possit convinci erroris, aut in aliquo dogmate ab antiqua Ecclesia defecisse, atque ideo manet in possessione veritatis, ac habet presumptionem pro se. Pro in mirum non est, si dicatur hac conditio, si fidem Catholicam amplectu fuerit, esse honesta, & econtra hoc si Confessionem Augustanam amplexu fuerit, esse turpis.

Enervantur Rationes dubitandi,

Imprimis absolutè ac rotunde Negatur minor argumenti, quod condition mutandæ Religionis in Catholicam, vel amplectendæ Religionis Catholicæ, sit inhonesta vel turpis aut de Iure impossibilis.

Ad i. probat. Min. dico, non in consensu ponendi conditionem in legato, ut Confessionista contra conscientiam pecuniarum & legati causam Catholicam Religionem suscipiat, eam habens pro falsa, & nequum satis agnoscens veritatem Catholicæ Religionis, quæ conditio turpis omnino foret, & habenda pro non

adjecta. Verum nemo tam infensus est inter Catholicos, qui hoc velit, sed adjicit conditio in hoc sensu, ut legatus tali legato diligenter ad investigandum & diligenter inquirendum in doctrinam & veritatem Fidei Catholicæ, ejusque motivis creditibilitatis evidenter in te apprehensis deponat errorum. Fidemque Catholicam, quam prius abhorrebat, jacta agnitam ut veram sponte amplectatur; licet hoc pacto lucrum temporale fuerit ipsi occasio majoris indaginis, & securitate conversionis, non finis principalis &

& notium cujusmodi utique sunt
licité & honesté. Sic nemo dann-
on Principem vel Dominum Ca-
tholicum, qui filiam suam promittit
se datum in conjugem Lutheran-
o, si is velit amplecti Catholicam
fidei talensem utique non intendit,
ut Lutheranus præcise spe Matri-
monij amplectatur Fidem Catho-
licam, quamdiu non agnoverit
esse veram, sed ut spe Matrimonij
inductus sinat sibi Fidei Catholicæ
argumenta ac notas veritatis expli-
cati, vel ut ipse diligenter inquirat,
ac postmodum Divino lumine illu-
stros & a Deo motus assentiat: ut
talis utique non contra conscientiæ
dictamen, & propter uxorem dicen-
dus est mutare Religionem, sed ex
altiori motivo, occasione uxoris sibi
promissæ cognito.

Ad 2. prob. fere est eadem
Responso, quia legans non intendit
mutationem Religionis temere fa-
ciendam, vel propter legatum vel
luctu temporale, sed propter motiva
& notas veritatis Catholicæ occasio-
ne legati s. eti melius & rite cogni-
tas. Dein turpe quidem politice
non est (per accidens nempe, prop-
ter defectum debitæ informationis)
esse Lutheranum, re ipsa tamen
turpe est: sed quamdiu nos agnos-
citur ista turpitudo, non peccatur
formaliter: conditio autem Legato
apposita eo tendit, ut agnoscatur
turpitudo, & tollatur.

Ad 3. Nullatenus intervenit

Simonia, quia nullatenus intenditur
suscepio Religionis Catholicæ
propter legatum tanquam lucrum
temporale, & tanquam pretium.
sed propter motiva credibilitatis,
occasione legati facti indaganda,
quod est invitamentum ad diligen-
tem indaginem. Utique Deus nos
commisit Simoniam, quando po-
pulo Iudaico in SS. litteris toties
promisit bona temporalia, abun-
dantiam frumentorum & vini &c. si am-
bularet in mandatis suis, & custodiat
vias Domini. An non ipsi Luthe-
rani, ut liberorum suorum stu-
dium in doctrina Christiana, vel
in fundendis precibus &c. magis
accendant, ipsis promisit munus-
cula & præmia temporalia absque
omni metu Simonia? An quis reum
agit Simonia, qui scorto premit-
tit, vel legat mille sub conditione,
si Veneris turpe commercium desce-
ruerit, ac deinceps caste vixerit?
Talia exempla, tanquam à Simoniacæ
labe immunita, invenire est plura in
SS. Canonibus, uti can. 53. cap. 23.
q. 4. c. 12 de Restis, spoliis, c. fin. de
Testam. c. 31. de V. S. Demum & hoc
adverte, Simoniam non committi,
ubi non intervenit pactum vel
contractus onerosus de dando tem-
porali pro spirituali, aut vicissim,
ut apud omnes est certum: sed
Legatum, cui annexa est dicta con-
ditio, non est actus onerosus, sed
gratuitus & meræ liberalitatis, relin-
quendo libertatem legatario, an-

Aaa 3

con

conditionē implere velity vel non. Invitatur legatarius per medium naturale & temporale, ut faciat, quod facere teneretur aliunde, non obligatur a legante, ut faciat, vel se convertat propter temporale tanquam pretium, vel compensationem iuxæ conversionis.

Ad 4. c. Ma. N. Min. vel dis. nihil potest privatus disponere circa res sacras & publici Juris, quod Divinum vel Publicum prohibet. C. Min. quod non prohibet. N. Min. Religionis veræ & agnitiæ susceptionem in conditionem deducere nulla Lex Divina vel Humana prohibet. Esto, quod Religio, res sacrae, & virtutum opera non sint in commercio humano, ut ea v. g. licet vendere, vel alicui prohibere &c. suadere tamen & invitare etiam per medium temporale ad exercitium piorum operum, susceptionem Religionis veræ &c. non est prohibitum vel turpe, præser-tim cum per hujusmodi invitamenta non tollatur libertas Religionis, quam legatarius amplecti & sic obtinere legatum, vel non amplecti, & sic dimittere legatum omnino libere potest; quamvis nequeat obtinere Legatum, & tamen non amplecti Religionem Catholicam, quia sine hac legans noluit legatum relinquere. Cape exemplum: Campus Martius, & locus Religiosus, non sunt in commercio humano, ut aliovi possint legari: nihil tamen prohibet legatum alicur-

relinquere sub conditione, aut modo, ut aliquid faciat in Campo Martio, vel loco Religioso, v. g. monumen-tum exstruat.

Ad 5. In l. cit. conditio jura-menti ab herede vel legatario præstandi non tam reicitur a Prætori propter periculum perjurii scilicet committendi intuitu luci tem-poralis, quam propter defec-tum judicij, seu iusta causa ad jurandum requisita, dum nempe juramentum imponitur de adimplenda a lega-tario conditione absque sufficienti causa, quod videbatur. Prætori te-merarium & in contemptum Reli-gionis cessurum, cum non opus sit juramentum ad implemandam condi-tionem impellente, eo quod fatus ur-geat carentia Legati, si conditio non impleatur. Reicitur itaque juramentum hoc non tam in gratiam gravati conditione, quam ex rever-entia Religionis, ut explicat Petrus Schulzen in Dissert. Jurid. de condit. Jurisjur. ad l. 8. ff. de condit. infra. al. c. 1. 34. 35. Si autem exigitur con-ditio Religionis Catholicæ amplec-tendit, etiam sub juramento (quod tamen non ex mente testatoris, sed aliunde præstandum est) postquam facta est cognita ejus veritas, nihil temere & sine iusta causa exigitur atque contra reverentiam Religionis, ac insuper exigitur in gratiam gravati dicta conditione.

Ad 6. N. Min. Imprimis enim esto, quod transuersa Lutherana ad Ca-

Catholicam Religionem apud suos, de Religione male persuasos, qui & ipsi, vel saltem eorum Majores, per fidem & non sine infamia ab avita Religione ad novellam à turpissimo apostata introductam defecerunt, aliquam notam levitatis incurrat, & cùliquid patiatur in fama; famam tamen & honorem econtrauerget apud Catholicos, & quiores rerum estimatores. Deinde pietati & exultationi viri nihil decedit, imo maxime conveniens est, erratum agnitem in re tam ardua depone, & meliora jam edoctum ingenue prosteri & sequi. Id quod bene agnoverunt tot Principes & Magnates, qui desertò Lutheranismò ad Catholica Sacra redierunt contemptu vano incurrendæ apud suos metu, uti non admodum prius gemini Electores Saxoniz, pater & filius, quorum posterior primus nuper gubernaculum gloriose suscepit. Denique talis non intuitu legati seu propter legatum amplectitur Religionem Catholicam, per quod ipsum invitavit legati, sed propter altiora motiva, ad quæ melius penetranda illius intuitu se applicavit: ut adeò dicere possit cum Chaaanæis ad mulierem sic loquentibus in Evangelio: jam non propter tuum sermonem credimus, sed ipsi vidimus & audivimus &c.

Ad 7. N. Conf. & parit. non enim in nostro casu simili, & hæc sit posta conditio, si Samuel Religio-

nem Catholicæ arbitrata Titij amplectatur, sed hæc conditio, si Samuel Religionem Catholicam amplexus facerit, quæ longè alia est, & similis huic, quæ à Jure in l. 71. §. Titio centū ff. de condit. & demonstr. approbat tanquam honesta, non remittenda vel reiicienda, sed implenda, & Seia Titio nupserit, non obstante, quod etiam per hanc libertas Matrimonij aliquo modo restringatur. Et sic procedit argumentum à Matrimonio carnali ad spirituale.

Ad 8. N. Ma. & paritatem² Religio Catholica nunquam fuit damnata & improbata per Leges Imperatorum publicas: Lutherana autem doctrina, & Consilio Augustana Cæsarum Legibus damnata & improbata est, quæ damnatio & reprobatio nunquam amplius fuit revocata aut retractata. Absit ut dicamus, Cæsares Catholicos doctrinam, quam ut erronem & falsam noviter introductam agnoverunt & damnârunt, postea revocato decretò suò ab erroribus & falsitate liberâsse; esto, quod postea necessitate compulsi tolerârint ad evitanda majora mala, ut subinde oportet facere. Duo erant in Editis Cæsarum, Maximiliani I. & Caroli V. improbatæ doctrinæ, & proscriptio ac pena, prius illud ad veritatis decisionem vel agnationem spectat, quæ nunquam retractabitur, imo nec retractari potest ab Imperatoribus, cum ipsi in hac re teneantur,

tur, & profiteantur se sequi Apostoli-
cæ seu Pontificia Sedis sententiam :
posteriori autem aboleri potuit ,
& abolitum fuit ex causa necessita-
tis. Ex quo facile vides , quod la-
tissima sit disparitas inter istas duas
conditiones , si Religionem Catholicam
amplexus fuerit Titius , lego ipsi 20. mil-
lia. & : si Sectam Lutheranam amplexus
fuerit Titius , lego ipsi 20. millia ; prior
enim est de re honesta , nullis Legi-
bus improbata , altera est turpis , ab
Imperiis Legibus improbata. Si
Confessionista seu Lutheranus re-
jectis novitatibus ad avitam Reli-
gionem Catholicam , à temporibus
Apostolorum & ipsius Christi per-
durantem , transit , amplectitur id ,
quod Communii Jure Cæsareo
semper in Imperio concessum , ac
nemini unquam prohibitiū , atque
facit sponte , ad quod de Jure &
aliunde tenetur : si autem Catholicus
reliqua Religione avita & anti-

quissima transfreret ad novitates La-
theranismi , amplectetur id , quod
publicis Legibus reprobatum &
prohibitum est , ac faceret , quod de
Jure & aliunde tenetur omnino .
Desinans igitur Lutherani cum Ca-
tholicis hac in re paritatem vel com-
parationem instituere. Si insuis
Judicij negarent legati extradi-
tionem , quod alicui Catholicico reli-
quit est sub conditione , si Confes-
sionem Augustanam amplexus fuerit , is au-
tem hanc conditionem non imple-
ret , procederet via facti & per vio-
lentiam , non via Juris secundum
Justitiam. Aliud dicendum , ut vi-
dimus , de legato sub conditio-
ne Religionis Catholicæ
amplectenda re-
lato. *

QUÆSTIO II.

*An Dorothea suum consequi posset legatum ,
etsi nunquam contrahat Matrimo-
nium , vel ingrediatur Reli-
gionem ?*

Non